

مراحل پژوهش در جغرافیا

حس کنجکاوی انسان دربارهٔ جهان و زندگی و مسائل گوناگون آن سبب شده است که انسان تلاش کند نسبت به ناشناخته‌ها، آگاهی و شناخت پیدا کند. امروزه برای پاسخ به حس کنجکاوی و شناخت جهان، روش‌های علمی مختلفی وجود دارد.

مراحل تحقیق و پژوهش در جغرافیا:

۱. طرح سؤال و بیان مسئله:

- الف - باید مسئله خود را به صورت واضح و روشن بیان کند.
- ب - بهتر است صورت مسئله به شکل سؤال، نوشته شود.
- ج - در این مرحله، پژوهشگر از خود می‌پرسد انجام این پژوهش چه اهمیتی دارد؟
- د - مطالعهٔ سابقه و پیشینهٔ مسئله و نتایج پژوهشها، مورد نیاز پژوهشگر است. مهمتر از همه، وی پی می‌برد سؤالی که برایش پیش آمده قبلاً پاسخ داده شده است یا خیر.

جغرافیا ۱

۲. تدوین فرضیه: فرضیه‌ها در هر پژوهش، نقش راهنما را دارند و به فعالیت‌هایی جهت می‌دهند که قرار است انجام شود. پژوهشگر با توجه به مسئله خود، پیشنهادها و خبرهای اولیه را در چارچوب مسئله پژوهش خود ارائه می‌کند.

۳. جمع‌آوری اطلاعات:

الف) روش کتابخانه‌ای: این روش در تمامی پژوهش‌های علمی، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در برخی از آنها تمام تلاش پژوهشگر در کتابخانه صورت می‌گیرد و در برخی دیگر، بخشی از پژوهش در آنجا انجام می‌شود.

ب) روش میدانی: پژوهشگر در این روش برای گردآوری اطلاعات ناگزیر است به محیط بیرون برود و با مراجعه به افراد یا محیط و برقراری ارتباط مستقیم با مکان مورد مطالعه، به گردآوری اطلاعات بپردازد. در واقع، او باید ابزار سنجش و اطلاعاتی خود را به میدان ببرد. پرسشنامه، مصاحبه و مشاهده، از جمله ابزارهای گردآوری اطلاعات میدانی است.

۴. پردازش اطلاعات: پس از جمع‌آوری، استخراج و طبقه‌بندی اطلاعات، مرحله پردازش یعنی حذف اطلاعات غیرضروری و حفظ اطلاعات مرتبط با پژوهش و تجزیه و تحلیل اطلاعات آغاز می‌شود.

۵. نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادها: در مرحله آخر، پژوهشگر با تجزیه و تحلیل اطلاعات، پاسخ مسئله پژوهش را می‌یابد. او ضمن ارائه دلایل علمی و منطقی به تأیید یا رد فرضیه یا فرضیه‌های خود می‌پردازد.